

Theatervoorstelling VONK:

Een ode aan de kracht en kwetsbaarheid in de gehandicaptenzorg

Op 30 juni ging de interactieve theatervoorstelling VONK in première. Een voorstelling die medewerkers in de gehandicaptenzorg laat nadenken over de toekomst van de sector. Hoe ga je om met de rol van familie en verwanten? Wat betekent de komst van nieuwe technologische ontwikkelingen? En hoe houd je plezier in je werk?

Op het podium staan Dina en Angel, de laatste vaste krachten op zorglocatie de Krekel. Angel vertelt over een nare droom waarin de woonkamer van de Krekel zich vult met steeds meer onbekende mensen. Ondertussen wordt bewoner Ivo steeds kleiner en kleiner tot ze hem haast niet meer kan zien. Ze wil iets roepen, maar er komt geen geluid uit haar mond. Als ze wakker wordt, vraagt Angel zich af: wat wil ik van mijzelf?

Schurende opvattingen

Waar Angel bang is voor wat verloren dreigt te gaan, ruikt collega Dina vooral kansen. Haar handen jeuken om eens flink de bezem door de organisatie te halen en te ontdekken wat nieuwe robotica kunnen betekenen en hoe ze familie en naasten kunnen inzetten om te helpen. En daar blijft het niet bij. Wat te denken van kunstenaars en horecatijgers? Ook die zouden ze op de Krekel goed kunnen gebruiken. Want zeg nu zelf: waarom heb je een certificaat nodig om

met iemand te gaan wandelen of koken? Dit leidt tot protest bij Angel. “In de zorg werken is een vak, daar heb ik voor geleerd. Dat is toch wat waard?” Deze scène laat goed zien waar het schuurt: aan de ene kant is er Dina die actief de barricade opgaat en overal mogelijkheden ziet. Aan de andere kant is er Angel, die gewoon blij is met wat ze doet, maar zich zo nu en dan onzichtbaar voelt.

Verschuivende rollen

Bijzonder aan de voorstelling is dat de acteurs in sommige scènes als zichzelf op het podium staan. Angel en Dina maken dan plaats voor Vera Ketelaars en Anne Gehring. Samen met het publiek verkennen zij de verschuivende rollen van professional, gemeenschap en technologie. Ze vragen bijvoorbeeld bij wie er op het werk al veel verandert. En of ze daar wel of geen weerstand bij voelen. Anne vertelt daarbij ook open over haar zoon Felix, die het Downsyndroom heeft.

Regelmatig vraagt zij zich af hoe zijn toekomst eruit zal zien. Als zij vervolgens aan Vera vraagt of zij niet wat vaker kan helpen met Felix, reageert die terughoudend. “Ik krijg mijn eigen leven al nauwelijks georganiseerd”, geeft ze aan. Gehring en Ketelaars staan niet alleen op het toneel. Ze worden vergezeld door musicus Mark Nieuwenhuis en ervaringsdeskundige Ivo de Graad die de zorg van binnenuit kent. Hij laat het publiek op een speelse en soms humoristische wijze ervaren hoe zijn leven eruit ziet en wat er écht toe doet. Ook vraagt hij de mensen in het publiek om samen een oefening te doen: ze moeten hun handen voor hun gezicht houden en deze vervolgens steeds verder naar de zijkant bewegen. De uitdaging daarbij is hun blik te verruimen terwijl ze hun handen kunnen blijven zien. De vergelijking met de uitdagingen in de gehandicaptenzorg ontgaat daarbij niemand.

Niet onzichtbaar

Zonder al te veel te willen verklappen over de voorstelling, komt Angel aan het einde van het stuk tot nieuwe inzichten. In beweging komen, dát is wat ze wil. Daarbij voelt ze zich gesterkt door haar vonk, die ze altijd in zich draagt en die haar maakt tot de persoon die ze is. Eén ding weet ze zeker: “We mogen niet onzichtbaar worden.” ■

Interesse in deze voorstelling?

De voorstelling is in diverse theaters te zien tot en met 9 december. Je vindt de speellijst op gehringenketelaars.nl/voorstelling/vonk.

Emma Steenbergen (projectleider) en Saïda Youssef (voorzitter) van de Stichting Arbeidsmarkt Gehandicaptenzorg zijn trots op de voorstelling VONK. Zij vertellen waarom de voorstelling uitnodigt tot reflectie.

“Startpunt voor een gesprek”

“Een verhaal vertellen vanuit het perspectief van medewerkers, dat was het uitgangspunt bij het maken van deze voorstelling. Aanvankelijk hadden we het idee om een documentaire te maken over de toekomst van het werk in de sector. Maar na gesprekken met de mensen van de werkvloer in de gehandicaptenzorg, kwamen we tot de conclusie dat een interactieve theatervoorstelling beter zou werken. We hebben ons idee toen voorgelegd aan verschillende theatergezelschappen. Uiteindelijk bleken theatermakers Vera Ketelaars en Anne Gehring het beste aan te sluiten bij het beeld dat wij voor ogen hadden. Inmiddels hebben al dertig organisaties zich verbonden aan dit project. Wat ik zelf ontzettend leuk vind, is dat we kunst en cultuur inzetten om het gesprek op de werkvloer op gang te brengen.”

Emma Steenbergen

“Ieder verhaal doet ertoe”

“Met VONK hebben we méér dan een theatervoorstelling neergezet. We hebben een ervaring gecreëerd die raakt, verbindt en uitnodigt tot reflectie. VONK laat op indringende wijze zien wat het betekent om te werken in de gehandicaptenzorg. De emoties, de twijfels, de trots én het stille gevoel soms over het hoofd te worden gezien: het komt allemaal voorbij. Het is een eerbetoon aan de mensen die elke dag met hart en ziel klaarstaan voor anderen. Deze voorstelling is er om medewerkers in het zonnetje te zetten. Om te zeggen: we zien jullie. Jullie werk doet ertoe. Jullie verhalen verdienen het om te worden gehoord. Tegelijkertijd hopen we dat VONK niet alleen blijft bij een mooi moment in het theater, maar ook iets losmaakt. Een verlangen om samen verder te praten, te dromen en te bouwen aan de toekomst van onze sector. Daarom hebben we de *gespreksstarter* ontwikkeld, een praktische tool waarmee

teams het gesprek kunnen aangaan over thema's uit de voorstelling. Wat betekent de inzet van technologie voor jouw werk? Hoe geven we familie en naasten een passende rol? Hoe zorgen we dat iedereen zich gezien en gewaardeerd voelt? Ik hoop oprecht dat VONK de vonk mag zijn voor mooie, verdiepende gesprekken binnen teams en organisaties. Gesprekken die verbinden en laten zien dat we samen sterker staan. En dat ieder verhaal ertoe doet.”

Saïda Youssef

Over Stichting Arbeidsmarkt Gehandicaptenzorg (StAG) Theatervoorstelling VONK is een initiatief van de StAG, een samenwerkingsverband van sociale partners in de gehandicaptenzorg, waaronder de LAD/FBZ. Het doel van de StAG is om er (mede) voor te zorgen dat de branche aantrekkelijk is en blijft om in te werken en dat zorgprofessionals goede zorg kunnen (blijven) leveren aan de cliënten.